

Gymnázium Dr. J. Pekaře Mladá Boleslav

Zeměpis II. ročník

ÚSTECKÝ KRAJ

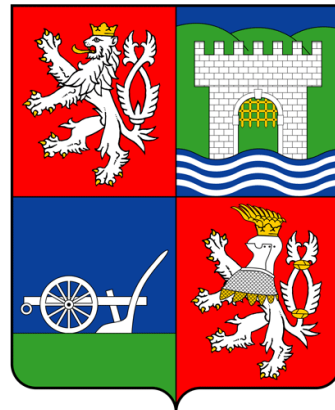
referát

Jméno a příjmení: Oskar Šumovský,
Daniel Dominko
Třída: 6.0
Datum: 28. 12. 2016

Ústecký kraj

1. Obecné informace

Ústecký kraj leží na severozápadě Čech a žije zde 822 850 ⁽¹⁾ obyvatel. Hlavním městem je Ústí nad Labem, které je železničním a dopravním uzlem. Kraj se rozléhá na 5 335 km². Hustota zalidnění kraje činí 154 obyv./km². Nevyšším bodem je svah hory Klínovec vysoký 1225 m. n. m., a bodem nejnižším je Hřensko s výškou pouhých 113 m. n. m. Internetová adresa kraje je <http://www.kr-ustecky.cz>.

Obrázek 1. Znak Ústeckého kraje

2. Historie kraje

a) Pravěk a Starověk

Už ve starší době kamenné zde žily skupiny lovců mamutů. V období neolitu se kolem řek Ohře a Labe usadili zemědělci, poté později okolo roku 0 n. l. se zde začali usazovat Germáni a Keltové.

b) Středověk

Od 10. století zde vznikají mnohé hrady, které slouží jako državy přemyslovské moci v této oblasti. Nejdůležitější je Litoměřická kapitula, která byla založena roku 1057, zajímavostí je, že zde jsou první zápisy v češtině. Od začátku 13. století se zde rodí síť královských měst Žatec, Kadaň, Louny, Most, Ústí nad Labem a Litoměřice.

Obrázek 2. Hrad Budyně nad Ohří

c) Novověk

Postupně se Litoměřice stávaly nejvýznamnějším městem severního Česka. Během 30leté války kraj spolu se zbytkem Čech trpěl. V barokní době se ovšem začal znovu rozvíjet, přesněji v oblastech kultury a průmyslu, také zde vzniká mnoho stavebních památek. Tento pokrok byl však zastaven válkami o rakouské dědictví, krajem táhla vojska, ať už rakouská, tak i pruská.

Obrázek 3: Poničený barokní zámek v Lipové

d) Období 2 sv. války až po roce 1989

Před 2. sv. válkou byl kraj odtržen od Čech a připojen k Německu, díky silnému počtu německého obyvatelstva. Po 2. sv. válce kdy došlo k vyhnání, nebo někdy i zmasakrování německého obyvatelstva. Oblast byla znovu osídlena Čechy, Slováci a Romy. Většina z těchto obyvatel neměla kulturní nebo i jiné vazby ke kraji, to tedy vedlo k devastaci území (př. vysoká těžba atd.). Po roce 1945 začaly pomalu zanikat obce historické z důvodu, že tam nechtěl nikdo bydlet. Také zanikali i „normální obce“ z důvodu dolování uhlí a vojenské strategie. Po roce 1968 zde byli vyhnáni Romové z Východoslovenského kraje. Po roce 1989 zredukovalo se znečištění ovzduší.

Obrázek 4: Pamětník Ústeckého masakru roku 1945

3. Administrativní členění

Ústecký kraj je vymezen okresy Děčín, Ústí nad Labem, Teplice, Litoměřice, Louny, Most a Chomutov. Na území tohoto kraje se nachází 16 obcí s rozšířenou působností. Na území tohoto kraje se také nachází 46 měst a 354 obcí. Kraj sousedí s krajem Libereckým na východě, se Středočeským na jihovýchodě, s Plzeňským na jihu a Karlovarským na jihozápadě. Nejdelší hranici má s německou

Obrázek 5 : Mapa obcí s rozšířenou působností

spolkovou zemí Sasko, kde také tvoří kus hranice České republiky a Německa.

4. Přírodní podmínky

a) Pohoří

Krušné hory tvoří větší část hranice s Německem, které pokračují do kraje Karlovarského. Na severu hranic přechází pásmo hor v Labské pískovce s překrásnými skalními městy, soutěskami a věžemi dosahujícími i 400 m. n. m. Ve vnitrozemí se nachází důležité České středohoří s nejvyšším vrcholem Milešovka. Mezi další významná pohoří patří Děčínská vrchovina a Lužické hory.

Obrázek 6 : Pravčická brána, symbol Českého Švýcarska

b) Řeky a chráněné oblasti

Mezi trojici nejvýznamnějších řek patří Labe a její přítoky Ohře a Ploučnice. Nejdůležitějším chráněným územím je Národní park České Švýcarsko, založen v roce 1999, jehož hlavní předmět ochrany jsou pískovcové útvary a na ně vázaný biotop, o rozloze 79 km². V ústeckém kraji se také nachází také dvě chráněné krajinné oblasti, jmenovitě Labské pískovce (240 km², od roku 1972) a České středohoří (1063 km², od roku 1976).

Obrázek 7 : Labe u Lovosic

5. Hospodářství

a) Obecně

Hospodářství Ústeckého kraje je velmi specifické pro rozličné oblasti, důvodem toho je, že v kraji se objevuje hned několik krajinných typů, kterými jsou oblasti nížinné, průmyslové a hornaté. Vcelku se ale Ústecký kraj soustředí hlavně na oblast těžkého průmyslu.

b) Těžba a spalování uhlí

V území podkrušnohorském se nachází velká ložiska hnědého uhlí. Tyto zásoby tvoří a budou tvořit asi nejvýznamnější surovinový zdroj České republiky. V této oblasti tedy proto došlo k velkému rozvoji v chemickém a energetickém zpracování uhlí. V oblasti těchto dolů se také nachází největší české uhelné elektrárny, tedy Pruněřov, Tušimice, Ledvice a Počerady. Vzhledem k obrovské

těžební aktivitě vzniklo dne 30. října 1991 usnesení o územních limitech těžby hnědého uhlí v severních Čechách, které definuje nepřestupitelná omezení v dolech.

Obrázek 8: Elektrárna Počerady

c) Chemický průmysl

Dalším významným průmyslem tohoto kraje je průmysl chemický. V Záluží u Mostu se nachází největší česká rafinerie ropy, na niž navazuje chemický průmysl zpracovatelský (polymer, amoniak, vodík...). V krajském městě se nacházejí dvě důležité chemičky, Spolchemie (chlor, hydroxid sodný aj.) a Setuza (prací a čisticí prostředky). V Lovosicích se nachází ještě chemička Lovochemie.

Obrázek 9: Rafinerie ropy v Záluží u Mostu

d) Další odvětví

Je zde zastoupen průmysl: papírenský, keramický, stavebních hmot, zpracování železných kovů a mědi. Žatecko je charakteristické pěstováním chmele a území Roudnice nad Labem a Velkých Žernosek zase vinařstvím. Je zde vidět, že v poslední dekádě zde dochází pomalu k přeorientování na lehká odvětví průmyslu. I přes velký počet pracovních míst, v zde vyjmenovaných oblastech, patří Ústecko k zóně s největší nezaměstnaností v České republice.

Obrázek 10: Vína a budova vinařství z Roudnice nad Labem

6. Obyvatelstvo

V Ústeckém kraji žije 827 000 obyvatel, což je 8% obyvatel České republiky. V jeho 46 městech žije 81% celkového obyvatelstva kraje. Kraj se vyznačuje obrovským počtem malých obcí do 500 obyvatel, kterých je většina z 354 obcí tohoto kraje. Města vznikala buď jako počátečně zemědělská - Litoměřice (velmi bohatá kultura), tak i ryze průmyslové jako Most. Průměrný věk obyvatel je 40,6 let, což je republikově druhé nejnižší. Nejpočetnější města jsou: Ústí nad Labem, Most, Teplice a Děčín. Populace Ústeckého kraje se pomaleji zmenšuje, a jediná struktura obyvatel co se bude zvětšovat, a to velmi, jsou lidé nad 64 let. Od roku 2013 kdy byl počet důchodců 2. nejnižší v ČR, se časem může počet starších lidí i zdvojnásobit na 230 000 obyvatel. (7. příčka ČR – odhad ČSÚ na rok 2050).

7. Doprava

a) Vodní

Ústecký kraj je díky svému přístupu k Labi důležitou dopravní tepnou. Zároveň spojuje Česko se Severním mořem, a export přes vodní dopravu je důležitou součástí ekonomiky tohoto kraje. Také se díky tomu stává důležitým v exportu po vodě ostatním krajům, které nemají přístup k vodním tokům.

b) Automobilová

Zaměření Ústeckého kraje je spíše na vodní, a také neméně důležitou železniční dopravu. Přesto je doprava po silnicích důležitá pro pokračování exportu vodní a železniční dopravou, dále do jiných krajů. Export přes silniční dopravu je u Ústeckého kraje ku příkladu skoro dvojnásobný (7 748 tis. tun) ke kraji Vysočina. Tím si lze domyslet, jak důležitá je přeprava přes silnice, a to také nejenom díky nové dálnici D8.

c) Železniční

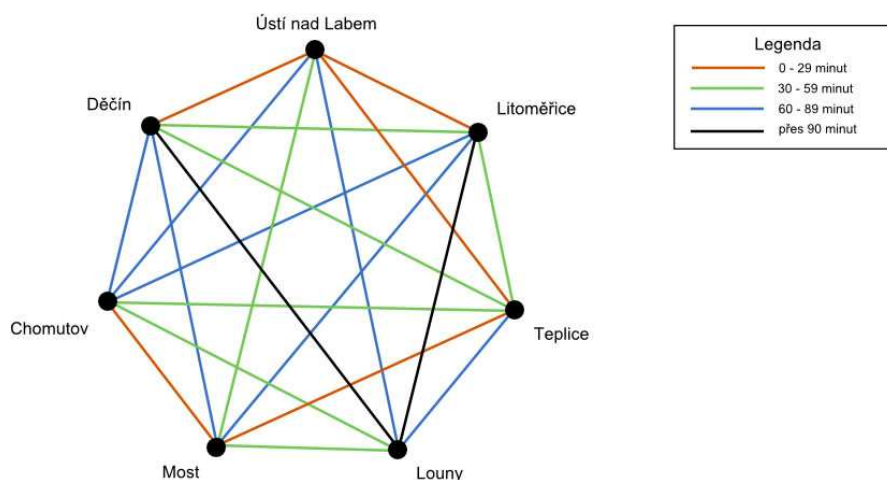
Železniční síť Ústeckého kraje je velmi rozsáhlá a také velmi propracovaná. Díky chytrému rozmístění méně ale vysoce používaných linek, je železniční doprava tohoto kraje velmi důležitá v převozu produktů nákladními vlaky, jak lze vidět na tabulce dole. Převoz obyvatel je také důležitou součástí železniční dopravy Ústeckého kraje, a to hlavně díky Integrovanému dopravnímu systému, který spojuje jak MHD, tak i vlaky, a díky tomu má v určitých věcech statistickou převahu k většímu Středočeskému kraji. Tady můžete porovnat oba kraje ve vybraných kategoriích. Nejzásadnější rozdíl je počet cestujících MHD a také export věcí daného kraje do jiných krajů. Ústeckému kraji také díky tomuto systému náleží železniční turistické trasy.

Městská hromadná doprava	
Přeprava cestujících celkem (mil. osob)	87,5
tramvaje	11,3
autobusy	49,7
trolejbusy	26,5
Železniční doprava	
Provozní délka železničních tratí (km) (stav k 31. 12.)	1 020
Přeprava cestujících v rámci kraje (tis. osob)	8 040
Výjezdy cestujících do jiných krajů (tis. osob)	1 734
Příjezdy cestujících z jiných krajů (tis. osob)	1 784
Vývoz věcí do jiných krajů (tis. t)	10 617
Dovoz věcí z jiných krajů (tis. t)	3 246
Přeprava věcí v rámci kraje (tis. t)	4 137

Městská hromadná doprava	
Přeprava cestujících celkem (mil. osob)	19,4
autobusy	19,4
Železniční doprava	
Provozní délka železničních tratí (km, k 31. 12.)	1 289
Přeprava cestujících v rámci kraje (tis. osob)	9 521
Výjezdy cestujících do jiných krajů (tis. osob)	15 664
Příjezdy cestujících z jiných krajů (tis. osob)	15 839
Vývoz věcí do jiných krajů (tis. t)	2 668
Dovoz věcí z jiných krajů (tis. t)	5 895
Přeprava věcí v rámci kraje (tis. t)	812

Obrázek 11. Statistiky železniční dopravy Středočeského kraje (2015)

Obrázek 12. Statistiky železniční dopravy Ústeckého kraje (2015)

Obrázek 13. Železniční Akcesibilita Ústeckého kraje

8. NEJ Ústeckého kraje

a) Nejznámější památky:

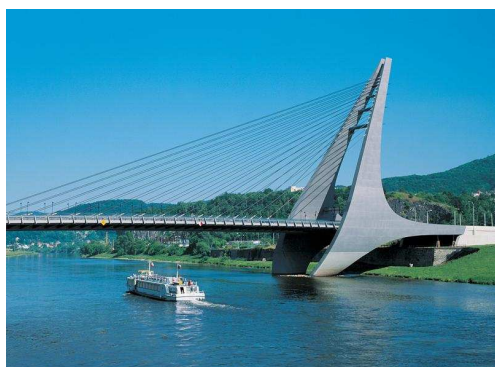
Pevnost Terezín, rotunda Sv. Jiří na hoře Říp, a také kulturní centrum v městě Litoměřice.

Obrázek 14 Litoměřice

b) Nejuznávanější most ČR

Mariánský most přes Labe byl dostaven roku 1998 a jeho cena se vyšplhala na 3 mld. Kč.

Obrázek 15. Mariánský most

Obrázek 16. Povodně roku 2002 - Labe

c) Nejznámější řeka Labe:

Protéká krajem, hlavním městem, a teče dále do Německa. S tímto také souvisí obrovské povodně roku 2002, kdy se hladina Labe vyšplhala na 11.9 metrů.

9. Bibliografie (obsahuje odkazy na soubory s příponou.xlsx)

1. Český statistický úřad. [Online] 1. 1 2016. [Citace: 2016. 12 28.]
<https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>.
2. Ústecký kraj. *Wikipedia*. [Online] 15. 11 2016 . [Citace: 2016. 12 28.]
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Asteck%C3%BD_kraj.
3. Ústí nad Labem. *Wikipedia*. [Online] 18. 12 2016. [Citace: 2016. 12 28.]
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Ast%C3%AD_nad_Labem.

4. Maxa, Jan. Ústecký kraj hraje na RegioTakt. *Ústecký kraj*. [Online] 12. 7 2011. [Citace: 30.. 12 2016.] <http://www.kr-ustecky.cz/ustecky-kraj-hraje-na-regiotakt/d-1661388/p1=206506>.
5. Janda, Petr. Historie a současnost Ústeckého kraje. *Ústecký kraj*. [Online] 16. 1 2014. [Citace: 2016. 12 28.] <http://www.kr-ustecky.cz/historie-a-soucasnost-usteckeho-kraje/d-850435>.
6. Statistická ročenka kraje Vysočina 2016. *Český statistický úřad*. [Online] 29. 12 2016. [Citace: 30. 12 2016.] <https://www.czso.cz/documents/10180/36741287/330095161701.xlsx/7cae0af3-da45-4e7b-b9e9-d6464cb3e6d1?version=1.1>.
7. Statistická ročenka Ústeckého kraje 2016. *Český statistický úřad*. [Online] 29. 12 2016. [Citace: 30. 12 2016.] <https://www.czso.cz/documents/10180/32906856/330085161701.xlsx/e13f9e6f-1bfb-4ad9-9815-e1ef66e5e1ff?version=1.3>.
8. Doprava Ústeckého kraje. *Wikipedia*. [Online] 24. 12 2016. [Citace: 31. 12 2016.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Doprava_%C3%A9Asteck%C3%A9ho_kraje.
9. Statistická ročenka Středočeského kraje (2016). *Český statistický úřad*. [Online] 29. 12 2016. [Citace: 31. 12 2016.] <https://www.czso.cz/documents/10180/32730403/330110161701.xlsx/d73640eb-1c32-4d25-a8b6-10ba8fb158d4?version=1.3>.
10. Administrativní členění ústeckého kraje. *Ústecký kraj*. [Online] 22. 3 2006. [Citace: 7. 1 2017.] <http://www.kr-ustecky.cz/spravni-cleneni/d-850735>.
11. Národní park České Švýcarsko. *Wikipedia*. [Online] 22. 11 2016. [Citace: 7. 1 2017.] https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_park_%C4%8Cesk%C3%A9_%C5%A0v%C3%BDcarsko.
12. Ústecký kraj. *České republika*. [Online] 2016. [Citace: 7. 1 2017.] <http://www.ceskarepublika.estranky.cz/clanky/ustecky-kraj.html>.
13. Přírodní podmínky. *Ústecký kraj*. [Online] 2011. [Citace: 7. 1 2017.] <http://usteckykraj2011.webnode.cz/prirodni-podminky/>.
14. Janda, Petr. Správní členění. *Ústecký kraj*. [Online] 22. 3 2006. [Citace: 7. 1 2017.] <http://www.kr-ustecky.cz/spravni-cleneni/d-850735>.
15. Geografie Ústeckého kraje. [autor knihy] Jiří Anděl a kolektiv. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně, 2000, 151 s.
16. Základní informace o kraji. *Ústecký kraj*. [Online] 6. 10 2003. [Citace: 7. 1 2017.] <http://www.kr-ustecky.cz/zakladni-informace-o-kraji/d-183261>.
17. NEJ... Ústeckého kraje. *Ústecký kraj*. [Online] 23. 10 2007. [Citace: 7. 1 2017.] <http://www.kr-ustecky.cz/nej-kraje/d-850835/p1=204828>.

10. Seznam obrázků:

Obrázek 1. Znak Ústeckého kraje	2
Obrázek 2. Hrad Budyně nad Ohří	2
Obrázek 3: Poničený barokní zámek v Lipové	3
Obrázek 4: Pamětník Ústeckého masakru roku 1945	3

Obrázek 5 : Mapa obcí s rozšířenou působností	3
Obrázek 6 : Pravčická brána, symbol Českého Švýcarska	4
Obrázek 7 : Labe u Lovosic	4
Obrázek 8: Elektrárna Počeradý	5
Obrázek 9: Rafinerie ropy v Záluží u Mostu	5
Obrázek 10: Vína a budova vinařství z Roudnice nad Labem	5
Obrázek 11. Statistiky železniční dopravy Středočeského kraje (2015)	7
Obrázek 12. Statistiky železniční dopravy	7
Obrázek 13. Železniční Akcesibilita Ústeckého kraje	7
Obrázek 14 Litoměřice	8
Obrázek 15. Mariánský most	8
Obrázek 16. Povodně roku 2002 - Labe	Chyba! Záložka není definována.